

Antoni Bądkowski

Kształcenie prawników w Kanadzie

Palestra 3/9(21), 79-80

1959

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Ustawa powołuje do życia ogólne trybunały dyscyplinarne (trybunały dyscyplinarne pierwszej instancji okręgów, prowincji, republik związkowych oraz trybunał dyscyplinarny związkowy). Właściwość ich zależna jest od organu, w którym zatrudniony jest urzędnik. Od orzeczenia trybunału pierwszej instancji przysługuje odwołanie. Wśród kar dyscyplinarnych na podkreślenie zasługuje kara grzywny wymierzana w ułamku wynagrodzenia obwinionego.

Pełną odpowiedzialność materialną ponosi urzędnik za szkodę wywołaną czynem umyślnym lub powstałą w wyniku rażącego niedbalstwa. We wszystkich innych wypadkach musi być jednak również ustalona wina. Szkodę ustala komisja, złożona z trzech członków mianowanych przez kierownika danego organu. Na podstawie sprawozdania komisji kierownik ustala samą zasadę odpowiedzialności oraz kwotę, jaką urzędnik ma zapłacić. Jeżeli urzędnik nie zgadza się z postanowieniem kierownika, sprawę przekazuje się do sądu, który ją rozpatruje w normalnym trybie postępowania cywilnego. Jeżeli o odszkodowaniu orzekł trybunał dyscyplinarny, to w razie sprzeciwu ze strony obwinionego kwestia odszkodowania zostaje również przekazana sądowi cywilnemu do rozstrzygnięcia.

Ustawa przewiduje, że zawieszenie w czynnościach może nastąpić tylko wtedy, gdy wszczęto przeciwko urzędnikowi postępowanie karne lub dyscyplinarne; w tym ostatnim wypadku przedłużenie zawieszenia na okres ponad trzy miesiące dopuszczalne jest jedynie za zgodą trybunału dyscyplinarnego.

W stosunku do niektórych kategorii urzędników wprowadzono instytucję postawienia w stan dyspozycji przez okres roku. W okresie tym urzędnik pobiera normalne uposażenie.

2. Kształcenie prawników w Kanadzie

W Kanadzie powołano w zeszłym roku specjalną komisję do zbadania systemu kształcenia prawników, ze szczególnym uwzględnieniem kształcenia praktycznego. Komisja rozesłała komu należy szeroko ujęty kwestionariusz i na podstawie zebranego w ten sposób materiału opracowała swoje sprawozdanie.

Należy zaznaczyć, że pierwotny system kształcenia prawników był w Kanadzie ściśle praktyczny. Żądano wyłącznie pięcioletniej praktyki w kancelarii adwokackiej. O zdobyciu wiadomości teoretycznych młody adept prawa musiał się troszczyć sam. Pomimo to system ten wydał wielu dzielnych prawników. Z czasem system ten zaczął powoli ulegać

zmianom. Zaczęto np. wprowadzać obowiązek ukończenia uniwersytetu, chociaż nie we wszystkich prowincjach. W rezultacie prawnicy uzyskali więcej wiadomości teoretycznych, ale za to mniej wykształcenia praktycznego.

Wymieniona wyżej komisja stwierdziła, że istnieje powszechne przekonanie, iż szkoły prawa spełniają na ogół swe zadanie i dają studentom dostateczne przygotowanie teoretyczne, lecz absolwenci nie uzyskują dostatecznych wiadomości praktycznych. Za ten stan rzeczy ponosi odpowiedzialność adwokatura, na niej bowiem ciąży obowiązek przygotowania absolwentów prawa do praktycznej działalności.

W obecnym stanie rzeczy wszystko zależy od przypadku. Jeżeli młody prawnik trafi do kancelarii, której kierownik zaopiekuje się nim, da mu różnorodną pracę i będzie udzielać praktycznych wskazówek, to wówczas praktyka da na pewno dobre rezultaty. Jeżeli jednak trafi on do kancelarii o słabej klienteli lub kancelarii wysoce wyspecjalizowanej w jednym rodzaju spraw, to traci czas w dużej mierze bezużytecznie.

W niektórych prowincjach przedsięwzięto kroki w celu zaradzenia temu stanowi rzeczy. Wprowadzono więc różne kursy dla aplikantów, ograniczono możliwość przyjmowania aplikantów jedynie przez adwokatów mających za sobą pewną ilość lat praktyki, opracowano dla adwokatów-patronów programy praktycznego szkolenia aplikantów, stworzono różne organy kontroli badania postępów w wykształceniu itp.

Komisja jest zdania, że usiłowania te, przedsiębrane samodzielnie w różnych prowincjach, powinny być usystematyzowane i ujednoliczone. Niezależnie od tego komisja uważa, że już w okresie studiów na uniwersytecie studenci powinni mieć możliwość prowadzenia co pewien czas zajęć praktycznych.

3. Równość małżonków w prawie rodzinnym

Równość małżonków w prawie rodzinnym jest zasadą. Jednakże nie jest to zasada wyłącznie przyjęta w ustawodawstwach państw socjalistycznych, bo również szereg państw burżuazyjnych wprowadziło tę zasadę u siebie.

Dane poniższe czerpiemy z artykułu prof. Miller-Freifelsa, ogłoszonego w numerze 8 *The International and Comparative Law Quarterly* z 1959 r.

Niektóre państwa wprowadziły omawianą zasadę równości do swych ustaw konstytucyjnych. Należą tu Boliwia, Burma, Kuba, El-Salwador, Francja we wstępie do konstytucji z 1947 r., Haiti, Indie, Włochy, Japo-